

Koeleriae aliquot novae in collectione Dr^{is} Arp. de Degen an. 1904—1905 observatae.

Auctore: Dr. K. Domin.

A következőkben adom leírását néhány új *Koeleria*-alaknak, mely Dr. DEGEN ÁRPÁD úrnak rendkívül gazdag küldeményéből került elő. Legyen szabad e helyen is Dr. DEGEN ÁRPÁD úrnak, gazdag gyűjteményének megküldéseért, melynek tanulmányozása éppen néhány nehéz csoport helyes megítélése szempontjából reám nézve rendkívül fontos volt, őszinte köszönetemet kifejezni. Ezen revízió eredményeit, a mennyiben a következő cikkben nem volnának befoglalva, a *Koeleria* nemzetségnek valószínűleg legközelebb megjelenő monographiámban fogom közzé tenni. Egyebekre nézve hivatkoznom kell az e folyóirat 1904. évfolyamának 6/12. számaiban megjelent *Koeleria* tanulmányaimra.

Im Folgenden gebe ich die Diagnosen einiger neuen *Koeleria*-Formen, die insgesamt aus einer neuen, überaus reichhaltigen Sendung des Herrn Dr. ARP. von DEGEN stammen. Es sei mir erlaubt, an dieser Stelle Herrn Dr. ARP. von DEGEN für die lebenswürdige Übersendung des umfangreichen Materiales, welches gerade für die Beurteilung einiger schwierigen Gruppen äusserst wichtig war, meinen verbindlichsten Dank nochmals auszusprechen. Die Resultate dieser Revision, insofern sie nicht in den folgenden Zeilen inbegriffen sind, werden in meiner wohl demnächst erscheinenden Monographie der Gattung *Koeleria* enthalten sein. Im Übrigen verweise ich auf meine Koelerien-Studien in dieser Zeitschrift, Jahrg. 1904 Nr. 6/12.

1. *Koeleria gracilis* PERS. var. **arenicola** DOM. v. n.

Dense caespitosa, habitu *K. glaucae* similis. foliis radicalibus numerosis rigidiusculis conspicue glaucis scabrinusculis glabris vel pilis brevibus subdensis vestitis planis circiter $1\frac{1}{2}$ —2 mm. latis sed complicatis convolutisve intermixtis, vaginis foliorum radicalium et culmeorum inferiorum densissime breviter (more *K. glaucae*) albo-pubescentibus, vaginis superioribus fere glabris, foliis culmeis pluribus vaginis suis culmum totum vel fere totum obtegentibus, laminis planis brevioribus c. $1\frac{3}{4}$ —2 mm. latis dense puberulis glabrescentibusve instructis, lamina folii culmei supremi paniculam saepe fulcrante, ligulis brevibus, paniculis late oblongis laxis rectis c. 8—9 cm. longis valde lobatis subnitentibus, spiculis longius pedunculatis iis varietatis *pusztarum* (v. i.) haud dissimilibus trifloris c. 5 — $5\frac{1}{2}$ mm. longis, gluma superiori flosculis paulo breviori.

Comit. Pest: in declivibus arenosis supra pagum Szent-Iván leg. Á. de DEGEN 25. V. 1904.

2. *K. gracilis* PERS. var. **pusztarum** DOM. V. II.

K. cristata var. *majoriflora* BORB. in A magyar homokpuszták növényvilága p. 10 (1886), quoad plantam Grebenáczensem attinet.

Saepius minus dense caespitosa sed caespitibus pro more magnis, culmis gracilibus valde elatis cum paniculis 6 dm. et ultra altis glabris sed sub paniculis plerumque tractu brevissimo puberulis, foliis radicalibus et culmeis infimis glaucis minus rigidis planis et usque 2 mm. latis sed angustioribus complicatis subconvolutisve semper intermixtis molliter pubescentibus (iis angustioribus saepe rigidioribus et glabrescentibus), culmis supra medium foliatis sed foliis culmeis haud numerosis vaginis valde elongatis (suprema plus 15 cm. longa) pilis densis subreflexis longioribus pubescentibus, laminis vaginis multiplo brevioribus eodem modo vestitis planis c. 2 mm. latis instructis, ligulis sublongioribus ($\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ mm.) pilosis, paniculis valde elongatis (pro more plus 10 cm.) laxis lobatis sed angustis oblongo-cylindricis subnitentibus, axi paniculae ramis ramulisque dense (saepe albo-) pubescentibus, spiculis longioribus circiter 5— $5\frac{3}{4}$ mm. longis sed lineari-lanceolatis bi-vel trifloris, glumis lineari-lanceolatis subinaequalibus acuminatis, superiori flosculos adaequant inter dum paulo superanti raro iis paulo breviori, inferiori flosculis paulo breviori, glumellis lineari-lanceolatis interdum breviter pilosis.

Habitat in collibus arenosis in comitatu *Temes* probabiliter locis pluribus, e. g. pr. Deliblat (leg. J. WÁGNER V. 1905, comm. A. de DEGEN) et pr. *Grebenácz* (leg. idem. loco classico *K. majoriflorae* BORB.).

In statione prima provenit quoque forma *microstachys* spiculis conspicue minoribus (c. $4\frac{1}{2}$ mm. longis) sed quoad formam cum typo bene congruentibus excellens.

A Magy. Bot. Lapok III. évf. (1904) 345. oldalán a grebenácz-i növényt, melyet BORBÁS var. *majoriflora* néven írt le, a szerzőjétől kapott apró darabka alapján a f. *grandiflorám*-mal azonosnak mondtam. Azóta azonban meggyőződtem, hogy BORBÁS *majoriflorá*-ja (az én felfogásom szerint) egy keverék, mely felőleli részben a var. *typica* f. *grandiflorát*, részben pedig az itt megkülönböztetett var. *pusztarum*-ot. Az a körülmény, hogy BORBÁS a var. *majoriflora* leírásánál, mely első sorban a grebenácz-i növényre

In Magy. Bot. Lap. III. p. 345 (1904) habe ich die Pflanze von Grebenácz, die BORBÁS als var. *majoriflora* beschrieben hat und von der ich durch die liebenswürdige Übermittlung des Auctors ein kleines Probestück zugesandt erhielt, für identisch mit meiner f. *grandiflora* erklärt. Seitdem habe ich mich aber überzeugt, dass BORBÁS' var. *majoriflora* ein Mixtum (in meinem Sinne) sei, welches teils die var. *typica* f. *grandiflora*, teils die hier neu aufgestellte var. *pusztarum* umfasst. Dass BORBÁS bei der

vonatkozik, *ezen alak* csak a füžérkéek méreteiben mutatkozó különbségeket emeli ki s ezen alak (az én var. *pusztarum*-nak) többi megkülönböztető bélyegét nem említi (ez világosan kitűnik az i. h. 345. old. latin fordításban közölt eredeti leírásából), teljesen megfelel BORBÁS azon nézetének, melyet ezen kritikus s változásra hajlandó tagú nemzetség egyes alakjainak systematikus értékeléséről táplált. BORBÁS a *K. gracilis* és *pyramidata* rokonságába tartozó *Koeleriák*-nál a füžérkéek nagyságát tartotta legfontosabb megkülönböztető bélyegnek, s ennek alapján hajlandó volt 3 fajt, a *K. gracilist* ($4-4\frac{1}{2}$ mm. hosszú füžérkéekkel), a *K. majoriflorát* (5—6 mm.) s a *K. cristata*-t (ill. *pyramidata*-t, 7—8 mm.) megkülönböztetni.

Mivel ezen elvet éppen ezen alakkörben nem tartjuk alkalmazhatónak, a nagyobb, rendszerint 3 virágos füžérkéjű *K. gracilis* alakok megjelölésére ismét a *f. grandiflora* nevet alkalmazom.

Beschreibung seiner var. *majoriflora*, die sich in erster Reihe auf die Grebenáczér Pflanze bezieht, die übrigen Merkmale dieser Form (i. e. meiner var. *pusztarum*) nicht beachtet und nur die Grösse der Aehrchen als Unterscheidungsmerkmal hervorgehoben hat (dies geht ja klar aus seiner von mir l. c. p. 345 in lateinischer Übersetzung citierten Originaldiagnose hervor!), entspricht auch vollkommen seinen Anschauungen über die systematische Bewertung der einzelnen Formen bei dieser kritischen und variablen Gattung.*) BORBÁS hielt die Grösse der Aehrchen bei den Koeleriën aus der Verwandtschaft der *K. gracilis* und *pyramidata* für das wichtigste Unterscheidungsmerkmal und er war auch geneigt, auf Grund dieser Merkmale 3 Arten, nämlich die *K. gracilis* (Aehrchen $4-4\frac{1}{2}$ mm. lang), die *K. majoriflora* (5—6 mm.) und die *K. cristata* (resp. *pyramidata*, Aehrchen 7—8 mm. lang) zu unterscheiden.

Da wir aber dieses Prinzip gerade in diesem Formenkreise für undurchführbar halten, so gebrauchen wir für die Formen der *K. gracilis*, die sich durch grössere, meist 3-blütige Aehrchen auszeichnen, wiederum die Bezeichnung *f. grandiflora*.

3. *Koel. gracilis* × *glauca* Combinatio *K. hungarica* n.

Koel. gracili var. *pusztarum* habitu primo aspectu simillima, sed differt caespitibus densioribus (vaginae vetustae pallidae aphyllae *K. gracili* respondent et nullam originem alienam ostendunt), foliis omnibus planis nonnullis fere 3 mm. latis, indumento

*) Vrgl. K. DOMIN in dieser Zeitschr. V. p. 335. (1905.)

densiori (vaginae foliaque pilis densis longis reversim subpatentibus canescunt), sed praecipue spiculis parvis 4 mm. vel paulo minus longis bifloris, glumis inaequalibus flosculis brevioribus acutis (nec acuminatis), glumella flosculi primi pro more obtuse acuta (raro subacuta) flosculi secundi subacuta.

Habitat in arenosis ad *Greibenácz* cum praecedenti.

4. *K. splendens* PRESL. var. **albanica** DOM. v. n.

Densissime caespitosa, culmis c. 30 cm. altis gracilioribus sub paniculis tractu c. 1 cm. longo pubescentibus, foliis radicalibus brevissimis c. 1 cm. longis angustissimis convolutis valde rigidis glabris sed pluribus breviter pubescentibus intermixtis, vaginis foliorum culmeorum infimorum breviter dense pubescentibus caeteris omnibus glaberrimis, laminis foliorum culmeorum brevibus juxta vaginam planis apice convolutis glabris, paniculis cylindricis subdensis c. 4 cm. longis et 1 cm. latis, spiculis bifloris c. 5 mm. longis pallidis, glumis undique molliter hirsutis, glumellis longe acuminatis insuper hirsutis.

Habitat in *Albania*: Crni-vrh-planina (Scardus) leg. O. BIERBACH, comm. A. de DEGEN.

Varietas egregia a typo valde aberrans indumento spicularum var. *canescenti* (= *K. australi*) maxime affinis!

Előzetes jelentés hazai mohflóránknak egy újabb polgáráról.

Az *Amphidium lapponicum* (Hedw.) Schimp. — cfret. felfedezése a Magas-Tátrában.

Ueber die Entdeckung des *Amphidium lapponicum* (Hedw.) Schimp. — cfret. in der Hohen-Tátra.

Irta: (Györffy István (Makó).

Von:

Hazánknak egyik leggendosabbban átkutatott területéről. a Magas-Tátráról, még mindig kerülnek elő olyan növények. amelyek sporadicus fellépésük-nél fogva vagy kevés helyről vagy hazánk-ból egyáltalában nem ismeretese.

Mint érdekes újdonságot sorolhatjuk az *Amphidium lapponicum* (HEDW.) SCHIMP. — cfret. apró kis mohát ezentúl hazai flóránknak ritka tagjai közé, melyet bryologiai gyűjtéseim

In der Hohen-Tátra, einer der am gründlichsten durchforschten Gegenden Ungarns. kann man noch immer Pflanzen finden. welche zufolge ihres sporadischen Vorkommens nur von wenigen Orten oder aus Ungarn überhaupt noch nicht bekannt sind.

So eine interessante Neuigkeit ist *Amphidium lapponicum* (HEDW.) SCHIMP. — cfret., welches ich diesen Sommer in der Hohen-Tátra in geringer

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1906

Band/Volume: [5](#)

Autor(en)/Author(s): Domin Karl [Karel]

Artikel/Article: [Koeleriae aliquot novae in collectione Dr. Arp. de Degen an. 1904—1905 observatae. 282-285](#)